

Analyse: Et nedslag i praktikken på pædagoguddannelsen

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) har indsamlet en række oplysninger relateret til hele den årgang af pædagogstuderende, der var i 3. praktikperiode i efteråret/vinteren 2013. De studerende er, hvis de har fulgt den normerede studietid, fra vinteroptaget 2010/11. Det drejer sig dermed om en totalundersøgelse, hvor EVA har indhentet informationer fra samtlige 27 udbud af pædagoguddannelsen¹.

Undersøgelsen omhandler i alt 1631 studerende, og de indhentede oplysninger vedrører de studerendes specialiseringer og praktiksteder. Den 3. praktikperiode er den sidste og afsluttende praktik på pædagoguddannelsen.

De studerendes specialiseringer

På den nuværende pædagoguddannelse har de studerende følgende tre specialiseringsmuligheder: Børn og unge, mennesker med nedsat funktionsevne og mennesker med sociale problemer. Specialiseringen børn og unge lægger i høj grad op til ansættelse inden for normalområdet (vuggestue, børnehave, SFO, skole mv.), mens de øvrige to specialiseringer er mere målrettet specialområdet (det socialpædagogiske område, hvor børn, unge og ældre har særlige behov for hjælp og støtte).

EVA's analyse viser, at de studerende fordeler sig næsten ligeligt mellem normal- og specialområdet, dog med en lille overvægt til specialområdet: 47 procent har specialiseringen børn og unge, mens 53 procent har fået enten specialiseringen sociale problemer eller specialiseringen nedsat funktionsevne (se tabel 1).

Rambølls evaluering af pædagoguddannelsen fra 2012 tegnede et lignende billede af fordelingen på de tre specialiseringer. Evalueringen viste endvidere, at dimittender med specialiseringen børn og unge i langt højere grad finder beskæftigelse inden for deres specialisering end dimittender fra de øvrige to specialiseringer. Samtidigt pegede 2012-evalueringen på, at dimittender med specialiseringerne sociale problemer og nedsat funktionsevne i betydeligt omfang alligevel ansættes inden for området børn og unge².

¹ Hertil bemærkes, at fire udbud har meddelt EVA, at de ikke har haft pædagogstuderende i 3. praktik i efteråret/vinteren 2013. Det drejer sig om Svendborg, Jelling, Bornholm og Grenaa.

² Rambøll: Evaluering af pædagoguddannelsen, april 2012

EVA's resultater siger dermed noget om, at der fortsat er et vist mismatch mellem de studerendes specialiseringer og efterspørgslen på arbejdsmarkedet. Dvs. cirka den samme andel studerende afslutter uddannelsen med en specialisering inden for det special- og socialpædagogiske felt, selvom disse nyuddannede i betydeligt omfang må forventes at finde beskæftigelse inden for børne- og ungeområdet.

Regeringen og Folketinget vedtog for nyligt en ny og mere specialiseret pædagoguddannelse. Uddannelsens fællesdel vil fremover udgøre en mindre del af uddannelsen end tidligere, samtidigt med at langt størstedelen af praktikken kobles til den studerendes specialisering. Denne udvikling betyder blandt andet, at nyuddannede pædagogers kompetencer i fremtiden vil være mere målrettede et bestemt arbejdsfelt. Den nye pædagoguddannelse aktualiserer dermed behovet for at adressere mismatchet mellem de studerendes specialiseringer og kompetenceefterspørgslen på arbejdsmarkedet.

Tabel 1
De studerendes valg af specialisering på nationalt plan

	Antal	Procent
Børn og unge	722	47 %
Sociale problemer	431	28 %
Nedsat funktion	398	26 %
Total	1551	100 %

Kilde: Indberetninger fra 27 uddannelsesudbud. I denne tabel indgår ikke oplysninger for studerende, hvor specialisering ikke er oplyst. Det drejer sig om i alt 80 studerende. I alt 1631 studerende var i 3. praktik i efteråret/vinteren 2013 Bemærk at procentandelene summerer til mere end 100 pga. afrundingsfejl.

Tabel 2 viser de studerendes valg af specialisering fordelt på professionshøjskoler og uddannelsesudbud. Samtlige udbud af pædagoguddannelsen tilbyder alle tre specialiseringer, om end omfanget af den enkelte specialisering varierer for hvert udbud: Børn og unge varierer fra 27 % (Nykøbing) til 68 % (Aarhus) af det enkelte udbuds samlede antal studerende. Mennesker med sociale problemer varierer fra 15 % (Aarhus) til 50 % (Hjørring). Mennesker med nedsat funktionsevne varierer fra 12 % (Roskilde) til 43 % (Holstebro).

Nogle udbud har meget få studerende på den enkelte specialisering. Det gælder i særlig grad specialiseringerne mennesker med sociale problemer og mennesker med nedsat funktionsevne, hvor henholdsvis 4 og 6 udbud har under 10 studerende. Hertil skal dog bemærkes, at nogle af disse udbud generelt set har meget få studerende (fx er der 3 udbud med færre end 30 studerende), om end dette ikke forklarer hele tendensen. Fx har pædagoguddannelsen i Roskilde i alt 77 studerende, hvoraf kun 9 har specialiseringen mennesker med nedsat funktionsevne. Endvidere bør det fremhæves, at årgangen af studerende, som analysen berører, må forventes at være relativt lille, da der generelt optages færre studerende ved vinteroptaget end ved sommeroptaget. Det kan dermed ikke udelukkes, at der vil være et større antal studerende på den enkelte specialisering, hvis vi i stedet så på en årgang, der havde påbegyndt uddannelsen om sommeren.

Tabel 2

De studerendes valg af specialisering fordelt på professionshøjskoler og udbud

	Børn og unge	Sociale problemer	Nedsat funktion	Total
UC Syd	56 (46 %)	34 (28 %)	33 (27 %)	123 (100 %)
Esbjerg	-	-	-	-
Aabenraa	41 (56 %)	11 (15 %)	21 (2 %)	73 (100 %)
Kolding	15 (30 %)	23 (46 %)	12 (24 %)	50 (100 %)
UCC	236 (48 %)	154 (31 %)	104 (21 %)	494 (100 %)
Frøbel	84 (55 %)	39 (26 %)	29 (19 %)	152 (100 %)
Nordsjælland	30 (57 %)	12 (26 %)	11 (21 %)	53 (100 %)
Sydhavn	33 (44 %)	21 (28 %)	21 (28 %)	75 (100 %)
København	37 (32 %)	53 (45 %)	27 (23 %)	117 (100 %)
Storkøbenhavn	52 (54 %)	29 (30 %)	16 (17 %)	97 (100 %)
Bornholm	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (100 %)
VIA	238 (50 %)	105 (22 %)	132 (28 %)	475 (100 %)
Holstebro	19 (34 %)	13 (23 %)	24 (43 %)	56 (100 %)
Horsens	20 (51 %)	13 (33 %)	6 (15 %)	39 (100 %)
Ikast	17 (50 %)	10 (29 %)	7 (21 %)	34 (100 %)
Thisted	11 (42 %)	8 (31 %)	7 (27 %)	26 (100 %)
Viborg	29 (35 %)	20 (24 %)	33 (40 %)	82 (100 %)
Randers	23 (55 %)	7 (17 %)	12 (29 %)	42 (100 %)
JYDSK	55 (54 %)	20 (20 %)	27 (27 %)	102 (100 %)
Aarhus	64 (68 %)	14 (15 %)	16 (17 %)	94 (100 %)
Grenaa	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (100 %)
UCL	61 (46 %)	35 (26 %)	38 (28 %)	134 (100 %)
Odense	61 (46 %)	35 (26 %)	38 (28 %)	134 (100 %)
Jelling	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (100 %)
Svendborg	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (100 %)
UCSJ	69 (45 %)	53 (34 %)	33 (21 %)	155 (100 %)
Roskilde	37 (48 %)	31 (40 %)	9 (12 %)	77 (100 %)
Slagelse	20 (54 %)	6 (16 %)	11 (30 %)	37 (100 %)
Vordingborg	8 (31 %)	11 (42 %)	7 (27 %)	26 (100 %)
Nykøbing	4 (27 %)	5 (33 %)	6 (40 %)	15 (100 %)
UCN	62 (37 %)	50 (29 %)	58 (34 %)	170 (100 %)
Aalborg	52 (38 %)	33 (24 %)	51 (38 %)	136 (100 %)
Hjørring	10 (29 %)	17 (50 %)	7 (21 %)	34 (100 %)
Total	722 (47 %)	431 (28 %)	398 (26 %)	1551 (100 %)

Kilde: Indberetninger fra 27 uddannelsesudbud. I denne tabel indgår ikke oplysninger for studerende, hvor specialisering ikke er oplyst. Det drejer sig om i alt 80 studerende, hvoraf de 71 kommer fra UC Syds udbud i Esbjerg, som ikke har oplyst om de studerendes specialisering.

Kommende specialisering i skole- og fritidspædagogik

Med den nye pædagoguddannelse indføres desuden tre nye specialiseringer: Dagtilbudspædagogik, skole- og fritidspædagogik samt social- og specialpædagogik. Oprettelsen af specialiseringerne dagtilbudspædagogik samt skole- og fritidspædagogik må forventes i store træk at dreje sig om en opsplitning af den nuværende specialisering i børn og unge.

EVA har forsøgt at estimere fordelingen af de nuværende studerende i lyset af den kommende specialisering i skole- og fritidspædagogik. EVA har ved en manuel søgning kodet studerende, der har været i praktik på praktiksteder, der må forventes at falde under skole- og fritidspædagogik i fremtiden. Dette er sket ved, at EVA har gennemført den samlede liste over studerendes praktiksteder for ordene "skole", "fritid", "klub", "SFO", "ung" osv. De institutionsnavne, hvor der også indgår ord som "dagtilbud" eller "børnehave" som kan tyde på, at der er tale om et dagtilbud tilknyttet skole, er ikke blevet kodet. Desuden indgår kun praktiksteder, der har modtaget studerende med specialiseringen børn og unge.

Cirka 19 procent af de studerende (287 personer) har været i en type praktik, der sandsynligvis vil være knyttet til specialiseringen skole- og fritidspædagogik i fremtiden. Ifølge en undersøgelse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd fra 2013 arbejder ca. 21 procent af beskæftigede, uddannede pædagoger indenfor fritidshjem, SFO, folkeskolen (inkl. specialskoler) og fritidsklubber³. Dette kan tyde på, at hvis de studerendes nuværende valgmønster fastholdes, så vil den kommende specialisering i skole- og fritidspædagogik i stort omfang matche efterspørgslen på arbejdsmarkedet.

EVA's estimat er forbundet med den usikkerhed, at der kan være praktiksteder inden for området skole- og fritidspædagogik, der har navne, som ikke rummer de ovenfor nævnte søgeord. Det drejer sig dermed om et minimumsestimater.

Side
4/4

Teknisk beskrivelse af datarens og analyse

- Analysen er baseret på oplysninger, der var EVA i hænde den 6. marts 2014. Oplysningerne er indhentet fra de 27 udbud af pædagoguddannelsen og er indsamlet som et led i en evaluering af praktikvejledningen på pædagoguddannelsen, som EVA forestår.
- I forbindelse med udsendelsen af et spørgeskema henvendt til praktikvejledere er EVA blevet kontaktet af et lille antal praktiksteder, der meddeler, at de ikke kender de studerende, som EVA ellers har fået oplyst har været i praktik på de pågældende steder. EVA har valgt ikke at medregne denne gruppe (6 studerende) i denne analyse.
- Studerende, der optræder som praktikant ved mere end ét praktiksted, er heller ikke medregnet. Det drejer sig om 7 studerende.
- Studerende i udlandspraktik er medregnet.

³ Arbejderbevægelsens Erhvervsråd: Analyse af pædagogernes socioøkonomiske baggrund, november 2013